

Børne- og socialminister Mai Mercados talepapir

Anledning	Besvarelse af samrådsspørgsmål K
Dato / tid	Tirsdag den 29. januar kl. 14.30-15.30.
Talens varighed	Ca. 12-15 min.
Sted	SOU - FT 2-080

Samrådsspørgsmål K stillet af Kirsten Normann Andersen (SF):

”På baggrund af bl.a. FOA’s fagblads afsløringer af økonomien bag bostedskæden Habitus, jf. artiklen den 18. december 2018 på fagbladetfoa.dk ”Privat bostedskæde bruger millioner af skattekrone på at købe ydelser af sig selv”, bedes ministeren redegøre for:

- Hvad ministeren ved om koncernens fortjeneste på levering af velfærdsydelser?
- Om ministeren mener, at en koncerndannelse som Habitus efterlader tilstrækkeligt indblik i, hvordan kommunernes finansiering af velfærdsindsatser anvendes?
- Om hvor stor en samlet fortjeneste ministeren mener, at bostedskæden med rimelighed kan forvente for løsning af velfærdsopgaver på skatteborgernes regning?
- Om hvordan man som offentlig bestiller af opgaver hos Habitus kan have sikkerhed for, at midlerne primært går til samfundets svageste, og ikke bliver brugt på at købe vikarer til overpriser, kurser og administration af bostedskæden selv?”

Det talte ord gælder.

[Indledning]

Tak for ordet. Og tak for muligheden for at drøfte forvaltningen af offentlige midler i sociale tilbud, der indgår i koncerner og koncernlignende konstruktioner.

Jeg vil forsøge at gøre min besvarelse så kort som muligt under hensyn til, at det stillede samrådsspørgsmål faktisk består af fire spørgsmål, som jeg ønsker at svare fyldestgørende på.

Der er ingen tvivl om, at de offentlige midler, som går til finansieringen af sociale tilbud, rent faktisk også skal gå til at yde omsorg over for borgerne i tilbuddet, særligt fordi vi her taler om nogle mennesker, som er helt afhængige af den hjælp og støtte, vi som samfund yder til dem.

Jeg ser derfor på det med meget stor alvor, når jeg hører om tilfælde, hvor der kan stilles spørgsmålstejn ved, om pengene rent faktisk går borgerne, og hvor der sker svigt på de sociale tilbud.

Samrådsspørgsmålet, som jeg er blevet bedt om at besvare i dag, består af fire delspørgsmål, som er stillet på baggrund af en artikel i Fagbladet FOA i december 2018 om Habitus-koncernen.

Som baggrund for min besvarelse har jeg anmodet Socialtilsyn Hovedstaden om en redegørelse for deres tilsyn med Habitus-koncernen. Hvis udvalget ønsker det, kan jeg oversende socialtilsynets redegørelse.

[Borgeren i centrum]

Jeg vil gerne indlede med at understrege, at det allervigtigste for mig er, at kvaliteten er i top, når udsatte børn, unge og voksne har ophold på botilbud. Det gælder uanset, om tilbuddet er privat eller offentligt eller indgår i en koncernsammenhæng.

Men det er også helt centralt, at der udover at være helt styr på kvaliteten også skal være styr på, hvordan tilbuddene anvender offentlige midler. Midlerne skal anvendes effektivt, og de skal som altovervejende hovedregel gå til indsatsen for borgerne i stedet for at lande i ejernes lommer. Derfor skal der føres tilsyn med tilbuddenes økonomi.

Det skal *altid* være den faglige indsats, der er omdrejningspunktet.

Arbejdet med vores udsatte borgere må *aldrig* blive en pengemaskine.

[Det økonomiske tilsyn og koncerner/koncernlignende konstruktioner]

Hvis jeg helt kort skal beskrive rammerne for det økonomiske tilsyn, så er socialtilsynets hovedfokus i det økonomiske tilsyn *det enkelte tilbuds økonomi*. I den forbindelse skal socialtilsynet tage stilling til 3 overordnede forhold:

- 1) Om det enkelte tilbud er *økonomisk bæredygtigt*.
- 2) Om tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne *kvalitet* i tilbuddet i forhold til prisen og i forhold til tilbuddets målgruppe.
- 3) Om der er *gennemsigtighed* i tilbuddets økonomi.

Socialtilsynet foretager vurderingen på baggrund af tilbuddenes årsbudget, årsregnskab og årsrapport samt revisors påtegning.

Da socialtilsynsreformen trådte i kraft den 1. januar 2014, fik socialtilsynet en særlig tilsynsopgave i forhold til koncerner og koncernlignende konstruktioner, hvor tilsynet som led i det økonomiske tilsyn skal sikre sig, at samhandel inden for koncernen sker på markedsvilkår.

Det betyder, at private tilbud, der indgår i koncernsammenhænge, sammen med deres årsbudget skal udarbejde en såkaldt koncernnote, hvoraf samhandlen mellem koncernens enkelte enheder fremgår, så socialtilsynet kan sikre sig, at samhandlen foregår på markedsvilkår.

[Private tilbuds fortjeneste på levering af velfærdsydelser]

Det afgørende for mig er ikke, hvordan og i hvilken form opgavevaretagelsen organiseres. Det afgørende er, at borgerne får den bedst mulige service for pengene og bliver mødt af den rigtige faglighed og kvalitet.

Selv om private tilbud også er forretninger, skal de drives med respekt for det område og den opgave, der løftes. Det må aldrig fjerne fokus fra at levere en ydelse af ordenligt kvalitet til borgerne.

De tal, vi har, viser, at 104 rent private tilbud – altså uden de selvejende institutioner – i 2016 har indberettet et gennemsnitligt overskud på ca. 300.000 kr.

11 af de 104 private tilbud havde et overskud på mere end 1 mio. kr. Til sammenligning gjorde det samme sig gældende for 9 regionale tilbud, 79 kommunale tilbud og 41 selvejende institutioner.

Det er ikke muligt ud fra tallene at afdække, hvordan evt. overskud er blevet anvendt.

[Habitus-koncernens fortjeneste på levering af velfærdsydelser]

Jeg bliver i første del af samrådsspørgsmålet spurgt til, hvad jeg ved om Habitus-koncernens fortjeneste på levering af velfærdsydelser.

Af den redegørelse, som jeg har modtaget fra Socialtilsyn Hovedstaden fremgår det, at

- fem virksomheder i Habitus-koncernen i 2017 havde et underskud på mellem 75.000 kr. og 1,9 mio. kr., og at
- fem virksomheder i Habitus-koncernen i 2017 havde et overskud på mellem 1,2 mio. kr. og 2,7 mio. kr.

Socialtilsyn Hovedstaden oplyser, at Habitus-tilbuddene har haft et højt vikarforbrug, et højt antal af ufaglærte medarbejdere samt hyppige organisationsændringer og lederskifte. Dette har været medvirkende til alvorlige svigt i indsatsen til borgerne.

På baggrund af de konstaterede svigt er koncernen underkastet et stadigt mere intensiveret tilsyn. Det samlede antal tilsynsbesøg med tilbud i Habitus-koncernen er steget fra 7 i 2014 til 35 i 2018.

Socialtilsynet har løbende påpeget og været i dialog med koncernens tilbud om, at der skal rettes op på den store personalegennemstrømning mv., fordi det sker på bekostning af tilbuddenes kerneopgave, som er at tage sig af borgerne.

Ét af tilbuddene har haft 15 tilsyn på ét år og har lukket ned som følge af socialtilsynets kritik af forholdene, og jeg kan kun være tilfreds med, at socialtilsynet har fulgt op på deres viden og har grebet ind i det konkrete tilfælde, når de fandt behov for det.

Som følge af socialtilsynets tilsyn og dialog har koncernen nedlagt et "flyverkorps" af medarbejdere og ansætter nu direkte i de enkelte tilbud. Det budgetterede vikarforbrug er reduceret fra 20 til 12,5 pct.

Jeg går klart ud fra, at socialtilsynet griber ind, når der skal gribes ind for at skærme borgerne, herunder hvis der er grund til at tro, at brugen af vikarer mv. påvirker indsatsen og medfører svigt af beboerne på tilbuddet – for det er helt uacceptabelt.

[Anvendelse af kommunernes finansiering af velfærdsindsatser i koncerner og koncernlignende konstruktioner]

I anden del af samrådsspørgsmålet bliver jeg spurgt, om jeg mener, at en koncerndannelse som Habitus efterlader tilstrækkeligt indblik i, hvordan kommunernes finansiering af velfærdsindsatser anvendes.

Socialtilsynene har i dag mulighed for at få indblik i økonomien i tilbud i koncerndannelser via tilbuddets årsrapport, årsregnskab, budget, koncernnote og revisors påtegning.

Socialtilsyn Hovedstaden oplyser i deres redegørelse, at de vurderer, at organiseringen af tilbud i koncerner til en vis grad giver et indblik i, hvordan offentlige midler anvendes.

Den viden, som Socialtilsyn Hovedstaden har om tilbuddene i Habitus-koncernen, har de opnået ved at anvende mulighederne i socialtilsynsloven aktivt.

Det siger mig, at de nuværende regler giver mulighed for et relativt velfunderet indblik i økonomien i tilbud, som indgår i en koncerndannelse.

Men det er ingen hemmelighed, at jeg gerne havde givet socialtilsynene endnu flere redskaber til det økonomiske tilsyn, og jeg fremlagde derfor også, i forbindelse med efterårets drøftelser om socialtilsynet, en række konkrete forslag, som bl.a. skulle give socialtilsynet flere muskler ift. at gå økonomien efter i sømmene.

[Private tilbud ift. offentlige tilbud]

Jeg bliver i tredje del af samrådsspørgsmålet spurgt, hvor stor en samlet fortjeneste, jeg mener, at Habitus med rimelighed kan forvente for løsning af velfærdsopgaver på skatteborgernes regning.

Jeg har ikke noget kvalificeret bud på, hvor stor en fortjeneste, der er rimeligt, for den indsats, som leveres i tilbud som Habitus-tilbuddene.

Men jeg mener som tidligere nævnt, at det er godt med både private og offentlige aktører. En bred vifte af aktører kan være med til at sikre en bred vifte af indsatser, målrettet forskellige borgeres behov.

Og det er jo ikke sådan, at private tilbud vurderes dårligere end de offentlige. Socialstyrelsen konkluderer i sin evaluering af tilsynsreformen, at de sociale tilbud generelt har en høj kvalitet, og at der ses en svag tendens til, at private tilbud bedømmes til at have en højere kvalitet end offentlige tilbud.

[Sikring af, at offentlige midler går til samfundets svageste]

I sidste del af samrådsspørgsmålet bliver jeg spurgt, hvordan man som offentlig bestiller af opgaver hos Habitus kan have sikkerhed for, at midlerne primært går til samfundets svageste, og ikke bliver brugt på at købe vikarer til overpriser, kurser og administration af bostedskæden selv.

Hvis vi skal have sikkerhed for, at de offentlige midler først og fremmest går til en kvalificeret indsats for samfundets svageste borgere, forudsætter det et aktivt og også et effektivt socialtilsyn. Socialtilsynets opgave er netop at kontrollere, at tilbuddene leverer en ordentlig kvalitet til vores borgere.

Derudover har tilbuddets revisor en vigtig rolle i at sikre, at afregninger mellem koncerners enkelte enheder sker på markedsvilkår.

Jeg har tillid til, at socialtilsynet griber ind, hvis de kan se, at der sker misbrug af offentlige midler, som skulle være gået til vores udsatte borgere. I sidste ende kan socialtilsynet også lukke tilbuddet.

Med til fortællingen hører også, at det er lige så meget op til den visiterende kommune at sikre sig, at borgeren får den ydelse og støtte, som kommunen betaler for.

Derudover har borgerne, personale, pårørende m.fl. jo også mulighed for at underrette socialtilsynet via whistleblowerordningen, og på den måde har socialtilsynet bedre mulighed for at gribe ind og for at følge op.

[De politiske drøftelser om opfølgning på evalueringen af socialtilsynet]

Nu hvor samrådsspørgsmålene er besvaret, vil jeg gerne vende tilbage til, at jeg i efteråret 2018 var klar med en række forslag til at styrke socialtilsynet, herunder tilsynets mulighed for at føre et effektivt tilsyn med tilbuddenes økonomi.

Forslagene byggede på en grundig evaluering af tilsynet og på en rapport fra Deloitte om det økonomiske tilsyn med de sociale tilbud.

Forslagene gik bl.a. på, at

- sikre socialtilsynene bedre indsigt i tilbuddenes økonomi-opslysninger
- give tilsynet bedre mulighed for at sanktionere
- give tilsynet flere muskler over for tilbuddene generelt

Det er min opfattelse, at der under drøftelserne var opbakning til forslagene, og at flere af disse faktisk havde samme sigte og afsæt, som de spørgsmål, jeg har besvaret i dag.

Samlet set var der tale om en pakke på 38 mio. kr., som ville have gjort en markant og en vigtig forskel både ift. til at styrke socialtilsynet men også ift. botilbuddene

De forslag fik vi som bekendt ikke realiseret, fordi der ikke kunne opnås enighed om en politisk aftale, og det er jo selvfølgelig ærgerligt at konstatere.

[Afslutning]

Når det er sagt, så læner jeg mig selvfølgelig ikke tilbage.

Selv om vi ikke kunne komme i mål i efteråret, så gør vi, hvad vi kan for at sikre, at der er så stor klarhed som muligt om de gældende regler. Det vil jeg sikre i den løbende dialog med de fem socialtilsyn og i forbindelse med den igangværende revision af vejledningen om socialtilsyn.

Det kan ikke siges for tit, hvor vigtigt det er, at kvaliteten er i orden ude i tilbuddene, og at vores udsatte borgere får den ydelse, de har behov for.

Men det er også væsentligt at få styr på, at offentlige midler forvaltes og anvendes forsvarligt, og arbejdet med udsatte børn, unge og voksne ikke bliver en pengemaskine

Jeg har fortsat tillid til vores socialtilsyn, som evalueringen jo viste, virker efter hensigten. Det var en positiv evaluering, men den viste også en række steder, hvor man kunne forbedre, og det var jo det, der lå som udgangspunkt, for det vi forhandlede i efteråret.

Og jeg vil fortsat gøre mit for at sikre, at socialtilsynet, revisorer og tilbud er klar over rammerne for tilbuddenes økonomi og for tilsynet med det, så vi sikrer et solidt og effektivt økonomisk tilsyn.

Tak for ordet